

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

Central Tehran Branch, Islamic Azad University

فرم پیشنهاد تحقیق

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد

عنوان تحقیق به فارسی:

تحلیل و طبقه بندی نقوش گیاهی هنر هخامنشیان و بازآفرینی گرافیکی آن‌ها در طراحی
زیورآلات معاصر

نام دانشجو: زهره

دانشکده:

نام خانوادگی دانشجو: اسماعیلی

گروه تخصصی:

رشته تحصیلی:

گرایش:

نیمسال ورود به مقطع جاری:

نیمسال شروع به تحصیل:

نام و نام خانوادگی استاد راهنما:

نام و نام خانوادگی استاد مشاور:

دکتر سارا نوری -۱

-۱

موارد حائز اهمیت در تکمیل پیشنهاده تحقیق (پروپوزال)

۱) این پیشنهاده تنها در صورتی در گروه و شورای پژوهشی قابل طرح است که قبل از طرح، در سامانه پژوهشیار به تایید استاد/اساتید راهنما و مشاور رسیده و به ترتیب به گروه تخصصی و شورای پژوهشی دانشکده ارسال شده باشد.

۲) فاصله تاریخ تصویب پیشنهاده در شورای گروه تخصصی با تاریخ تصویب در شورای پژوهش دانشکده نباید بیش از ۱۵ روز باشد.

۳) فاصله تاریخ تصویب پیشنهاده در شورای پژوهشی دانشکده و ارسال پیشنهاده به معاونت پژوهش و فناوری واحد نباید بیش از ۱۵ روز باشد.

۴) دانشجو ملزم است از طریق سامانه پژوهشیار، تمامی مراحل ثبت پیشنهاده را تا زمان تایید معاون پژوهش و فناوری پیگیری نماید. در صورت عدم پیگیری مسئولیت رد پیشنهاده در هر یک از مراحل ارزیابی به عهده دانشجوست و تاخیر در زمان تصویب و دفاع متوجه واحد نخواهد بود.

۵) با توجه به اینکه پرداخت کمک هزینه های رساله/ پایان نامه ها مربوط به فعالیتهای آزمایشگاهی و کارگاهی منوط به تکمیل جدول بند ۷- استفاده از امکانات آزمایشگاهی واحد و تجهیزات و مواد مورد نیاز - می باشد، لازم است این بخش تکمیل گردد.

۶) دانشجویانی که متقاضی کد اخلاق می باشند ضمن مطالعه و تکمیل بند ۸ پیشنهاده، به محض تصویب پیشنهاده در گروه تخصصی، مدارک مندرج در سایت معاونت پژوهشی را تهیه و به کمیته اخلاق دانشگاه ارسال نمایند.

توجه: لطفاً این فرم با مساعدت و هدایت استاد راهنما تکمیل شود.

۱- اطلاعات مربوط به دانشجو:

نام: زهره. نام خانوادگی: اسماعیلی..... شماره دانشجویی: ۴۰۳۱۱۸۱۴۱.....
مقطع:..... ارشد..... رشته تحصیلی: ارتباط تصویری..... گروه تخصصی:..... هنرهای تجسمی.....
گرایش:..... هنر..... نام دانشکده:..... دانشگاه آزاد، تهران مرکز..... سال ورود به مقطع جاری: ۱۴۰۳..... نیمسال
ورودی:..... مهر ۱۴۰۳.....
آدرس پستی در تهران.... تهران، خیابان پاسداران، کوچه دشتستان سوم، پلاک ۹ واحد ۴۰۳.....
تلفن ثابت محل سکونت: ۲۲۸۸۳۰۱۵..... تلفن همراه: ۰۹۱۷۷۱۶۸۵۵.....
پست الکترونیک: zohreh.esmaeili@iau.ir
آدرس پستی در شهرستان:.....
تلفن ثابت محل سکونت: تلفن محل کار: دورنگار:.....

۲- اطلاعات مربوط به استادان راهنما و مشاور:

- دانشجویان دوره کارشناسی ارشد می‌توانند یک استاد راهنما و یک استاد مشاور انتخاب نمایند.
- در صورتی که استادان راهنما و مشاور مدعو باشند، لازم است سوابق تحصیلی، آموزشی و پژوهشی و همچنین آخرین حکم کارگزینی (حکم هیأت علمی) ضمیمه گردد.
- استادان راهنما و مشاور موظف هستند قبل از پذیرش پیشنهاد، به سقف ظرفیت خود در سامانه پژوهشیار توجه نموده و در صورت تکمیل بودن ظرفیت پذیرش، از در نوبت قرارداد و ایجاد وقفه در کار دانشجویان پرهیز نمایند.

اطلاعات مربوط به استاد راهنما:

دانشگاهی

نام و نام خانوادگی دکتر سارا نوری آخرین مدرک تحصیلی:.....

حوزوی

عضو هیأت علمی دانشگاه: دانشگاه آزاد، تهران مرکز
تخصص اصلی: رتبه دانشگاهی (مرتبه علمی): مربی تلفن همراه:

تلفن منزل یا محل کار:..... نام و نام خانوادگی به زبان انگلیسی:

نحوه همکاری با واحد:

تمام وقت نیمه وقت مدعو یا وابسته

اطلاعات مربوط به استاد مشاور:

دانشگاهی

نام و نام خانوادگی:..... آخرین مدرک تحصیلی:.....

حوزوی

عضو هیأت علمی دانشگاه

تخصص اصلی:..... رتبه دانشگاهی (مرتبه علمی): تلفن همراه:

تلفن منزل یا محل کار:..... نام و نام خانوادگی به زبان انگلیسی:

نحوه همکاری با واحد:

تمام وقت نیمه وقت مدعو یا وابسته

۳- اطلاعات مربوط به پیشنهاد:

الف- عنوان تحقیق

- عنوان به زبان فارسی:

تحلیل و طبقه بندی نقوش گیاهی هنر هخامنشیان و بازآفرینی گرافیکی آنها در طراحی زیورآلات معاصر

- عنوان به زبان انگلیسی (آلمانی، فرانسه، عربی):

تذکر: صرفاً دانشجویان رشته‌های زبان آلمانی، فرانسه و عربی مجازند عنوان پیشنهاد خود را به زبان مربوطه در این بخش درج نمایند و برای بقیه دانشجویان، عنوان باید به زبان انگلیسی ذکر شود.

**Investigation and Classification of Plant Motifs in Achaemenid and graphics
recreation of them in contemporary Jewelry design**

ب- تعداد واحد پایان‌نامه:

پ- بیان مسأله اساسی تحقیق به طور کلی (شامل تشریح مسأله و معرفی آن، بیان جنبه‌های مجهول و مبهم، بیان متغیرهای مربوطه):

در هنر ایران باستان، به ویژه دوره‌ی هخامنشی، نقوش گیاهی نقش مهمی در تزئینات معماری، فلزکاری و آثار هنری داشته‌اند. این نقوش علاوه بر زیبایی بصری، دارای معانی نمادین و ساختارهای هندسی خاصی هستند. بررسی نقوش نشان می‌دهد که هنرمندان هخامنشی آن‌ها را به صورت راهبردی برای تثبیت ریتم‌ها و قاب‌بندی پیکره استفاده کرده‌اند. مطالعه نقوش برجسته‌های تخت جمشید نشان می‌دهد که تقارن‌های درونی و الگوهای ارتباطی ثابتی با پیکره‌های مجاور وجود دارد. این نقوش در آثار فلزی، سنگ‌نگاره‌ها و تزئینات کاخ‌ها بکاررفته و مفاهیمی چون رشد، زندگی و پاکی و همچنین ارتباط انسان با طبیعت را القا می‌کند.

در پژوهش‌های معاصر زیورآلات ایرانی، مجموعه‌ای رو به گسترش از مطالعه‌ها به بازبانی و بازتفسیری از مجموعه‌های زیورآلات قاجار و پهلوی می‌باشد. با استفاده از این مطالعات می‌توان ساختارهای ترکیبی، تیپ‌شناسی و ترکیب مواد آن‌ها را تحلیل می‌کنند و سپس طرح‌های جدیدی را پیشنهاد می‌کنند. مجموع این پژوهش‌ها زیورآلات ایرانی می‌توان عرصه‌ای راهبردی برای بازآفرینی زبان‌های بصری تاریخی صورت‌بندی کرد. پژوهش‌های معاصر زیورآلات ایرانی نشان می‌دهد که طراحانی که میان میراث و نوآوری حرکت می‌کنند، ناگزیر باید تصمیم‌های درستی درباره فرم‌های تاریخی در عین حفظ پیوندهای قابل‌شناسایی با اصل آن‌ها گرفت. در صورت نبود طبقه‌بندی مشخص این تصمیم خیلی دقیق و درست نمی‌باشد. با وجود ارزش بصری بالای این نقوش، استفاده نظامند از آن‌ها در طراحی معاصر به ویژه در حوزه زیورآلات کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بسیاری از طراحی‌های امروزی یا کاملاً تقلیدی هستند یا ارتباط ساختاری با نقوش تاریخی ندارند. بنابراین ضرورت دارد نقوش گیاهی هخامنشی به صورت عملی استخراج، تحلیل و طبقه‌بندی شده و سپس با رویکرد طراحی معاصر بازآفرینی شوند تا بتوان از آن‌ها در تولید زیورآلات مدرن با هویت ایرانی استفاده کرد. مسئله اصلی در این پژوهش، نبود یک طبقه‌بندی نظام‌مند و طراحی‌محور از نقوش گیاهی در هنر هخامنشی است که بتوان آن را به طور مستقیم در طراحی زیورآلات معاصر به کار گرفت. رساله حاضر در پاسخ به این وضعیت، دو موضوع را بررسی می‌کند: نخست، تدوین یک طبقه‌بندی دقیق از نقوش گیاهی برگرفته از آثار هخامنشی؛ و دوم، بررسی این‌که این طبقه‌بندی چگونه می‌تواند فرایند ایده‌پردازی و توسعه زیورآلات معاصر را هدایت کند.

ت- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:

در دنیای امروز که پدیده جهانی شدن منجر به یکسان‌سازی سلیقه‌ها شده‌است، بازگشت به ریشه‌های فرهنگی و بازآفرینی آن‌ها انکارناپذیر است. مطالعه نقوش گیاهی در هنر هخامنشی از آن جهت اهمیت دارد که این تصاویر بخشی از یک زبان بصری بهم پیوسته را تشکیل می‌دهند که در آن، تصویرهای گیاهی به طور مستقیم با ایدئولوژی نظم‌کیهانی پیوند می‌خورد. نبود یک مدل مفهومی یکپارچه که این تحلیل‌های پراکنده را به هم پیوند دهد، به این معناست که رابطه میان فرم و امکان کاربرد در طراحی، همچنان ساختارنیافته باقی می‌ماند. تدوین یک مطالعه نظام‌مند و طبقه‌بندی‌شده از نقوش گیاهی هخامنشی می‌تواند منبعی دقیق و میراث‌محور در اختیار این طراحان قرار دهد تا عمل فرهنگی در زیورآلات معاصر تقویت کنند. برای طراحان زیورآلات ایرانی، یک طبقه بندی ساختاریافته از نقوش

گیاهی هخامنشی می‌تواند همانند منبعی طراحی عمل کند که هم‌زمان، محصولات را در چهارچوب میراث فرهنگی متمایز کند. طبقه‌بندی نقوش گیاهی هخامنشی می‌تواند به‌عنوان منبع آموزشی ساختاریافته‌ای برای برنامه‌های آموزش زیورآلات و طراحی عمل کند و به دانشجویان بیاموزد چگونه به‌جای کپی، شکل‌های تاریخی را تحلیل و آن‌ها تبدیل کنند. این پژوهش باعث می‌شود که ابزار مفهومی و عملی مشترک در اختیار این گروه‌ها قرار گیرد که فرهنگ ایران باستان را به عمل خلاق و آموزشی امروز پیوند دهد و به توسعه زیورآلاتی کمک کند که در عین معاصر بودن، در زبان بصری یکی از بنیادین‌ترین سنت‌های امپراتوری ایران ریشه دارد. از آنجایی که طبقه‌بندی مشخصی در نقوش گیاهی هخامنشی انجام نگرفته و همچنین تاثیر این نقوش در زیورآلات مدرن به خوبی بررسی نشده است لذا انجام این پژوهش می‌تواند بسیار مهم و حائز اهمیت باشد. به طور کلی اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق شامل موارد زیر می‌باشد:

۱. حفظ و بازآفرینی هویت بصری ایرانی
۲. معرفی ظرفیت‌های هنر هخامنشی در طراحی معاصر
۳. ایجاد منابع گرافیکی برای طراحان
۴. پیوند میان هنر باستانی و طراحی صنعتی/زیورآلات

ث- مرور ادبیات و سوابق مربوطه:

منتظری هدشی و همکاران (۲۰۲۳) با رویکردی توصیفی - تحلیلی در حوزه سکه‌پژوهی، به شناسایی و تفسیر نقوش گیاهی اسطوره‌ای و مقدس در هنر اشکانی با تمرکز بر تصویرگری سکه پرداختند. هدف اصلی پژوهش، شناسایی مهم‌ترین نقوش گیاهی به‌کاررفته بر سکه‌های اشکانی و تبیین کارکرد آن‌ها به‌عنوان حامل معانی دینی، اسطوره‌ای و ایدئولوژیک در دوره‌ای با شواهد مکتوب محدود درباره نظام اعتقادی بود. نتایج نشان داد نقش‌هایی چون زیتون، نخل، رُزت، سوسن، انگور، گندم، انار و بلوط در پیکربندی‌های فرمال متمایز و بر فلزات مختلف ظاهر می‌شوند؛ حلقه‌ها و شاخه‌های زیتون عمدتاً بر سکه‌های نقره‌ای برجسته‌اند و به نمادهای هلنی مشروعیت پیوند دارند، در حالی که انگور، گندم، انار و بلوط بیشتر بر سکه‌های برنزی مرتبط با آیین آناهیتا و دستگاه‌های اعتقادی زروانی - مهری درباره باروری، فراوانی و میثاق دینی تمرکز یافته‌اند. شاطری و احمدی (۱۴۰۲) در یک پژوهش توصیفی - تطبیقی، بیش از صد سکه ایران از دوره ایلخانی تا قاجار را با هدف گونه‌شناسی نقوش گیاهی و تبیین کارکردهای نمادین آن‌ها در بافت‌های دگرگون‌شونده دینی و سیاسی بررسی کردند. تحلیل آن‌ها نشان می‌دهد که اگرچه قراردادهای سبکی و درجات انتزاع از یک دودمان تا دودمان دیگر تغییرات چشمگیری داشته است، «هسته معنایی» این نقوش - یعنی پیوند با بهشت، حیات، رونق، حاکمیت و حفاظت الهی - به‌طرزی پایدار در طول زمان حفظ شده است. با رویکردی تاریخی - تحلیلی حیدرنتاج و مقصودی (۱۳۹۸)، به بررسی فرایند انتقال و دگرگونی نقوش گیاهی از معماری ایران پیش از اسلام به برنامه‌های تزئینی معماری اموی و عباسی پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که بسیاری از موتیف‌ها و طرح‌واره‌های ترکیبی شاخص هخامنشی و ساسانی نه‌تنها حفظ شده‌اند، بلکه در بافت‌های نوین دینی و درباری اسلامی باززمینه‌مند شده‌اند؛ بافت‌هایی که در آن‌ها باغ‌های بهشتی و ایده حیات جاودانه به محورهای اصلی الهیاتی تبدیل شده است. درویشی و نریمانی (۱۴۰۱) به منظور بررسی نقش نمادین گل لاله و گل انار را در

سنت کاشی‌کاری ایران و امپراتوری عثمانی بررسی کردند. این پژوهش، بر پایه مطالعات کتابخانه‌ای و مستندسازی بصری سطوح معماری، سیر تحول تصویرگری گل‌های انار در کاشی‌های ایرانی و نقش لاله در پوشش‌های سرامیکی عثمانی را دنبال کرده است. نتایج نشان می‌دهد که گل انار در ایران به تدریج به نشانی ممتاز بدل شده است که با آیین‌های کهن مهر و آنهیتا و نیز با مفاهیمی چون باروری، برکت و نوزایی کیهانی پیوند دارد؛ در حالی که گل لاله در عثمانی به نمادی فرهنگی تبدیل شده است که با حامیت شاهانه، ذوق متمایز درباری و دوره‌ای از شکوفایی دربار ارتباط می‌یابد.

کانوا و همکاران (۲۰۲۳) به منظور مطالعه آیکونوگرافیک و گیاه‌شناختی پژوهشیدقیق بر نقوش گیاهی در هنر یادمی‌هاگمنشی انجام دادند و تمرکز اصلی را بر نقش برجسته‌های تخت‌جمشید و شوش گذاشتند نقشه‌برداری کمی آن‌ها نشان می‌دهد که رزت‌ها پرتکرارترین عناصر هستند و اغلب ساختار نوارهای حاشیه‌ای و آستانه‌ها را سامان می‌دهند، در حالی که نخل‌ها، گل‌های نیلوفر و دیگر گونه‌ها در مجاورت پیکره‌های شاهی و صحنه‌های آیینی و تشریفاتی به صورت سنجیده جای‌گذاری می‌شوند. محمد بائی و همکاران (۲۰۲۲) کاربرد طبیعت را در نقوش زیورآلات سنتی مالایی، با تمرکز بر گردنبند «دکوه» به‌عنوان نمونه‌ای شاخص که همراه با پوشش «کبایا» استفاده می‌شود، بررسی کردند. پژوهش با روش‌های کیفی متکی بر مشاهده، تحلیل توصیفی و مطالعه ترکیب‌بندی در قالب یک چارچوب تحلیلی فرمال انجام شد و نشان داد که عناصر گیاهی، جانوری و کیهانی در طراحی دکوه، ساختارهای تزئینی اصلی را شکل می‌دهند، نه صرفاً آرایه‌های فرعی.

ج- جنبه جدید بودن و نوآوری در تحقیق:

این پژوهش از آن جهت نوآورانه است که یک طبقه‌بندی منسجم و طراحی‌محور برای نقوش گیاهی هخامنشی تدوین می‌کند که به‌طور مشخص برای پشتیبانی از عمل طراحی زیورآلات مدرن معاصر سامان یافته است که تاکنون مطالعه دقیقی انجام نگرفته است. با ادغام تحلیل‌های رسمی، گیاه‌شناختی، ترکیبی و معنایی در قالب یک چارچوب عملیاتی واحد، این مطالعه دستگاه بصری تاریخی هخامنشی را به یک واژگان طراحی صریح با متغیرها و رویه‌های مشخص تبدیل می‌کند. همچنین این پژوهش یک چرخه بازخورد ساختاریافته میان طبقه‌بندی و طراحی مبتنی بر عمل برقرار می‌کند که در آن، نمونه‌های اولیه زیورآلات برای آزمون و پالایش مدل تحلیلی به کار گرفته می‌شوند. بدین ترتیب، رویکردی روش‌شناختی و قابل انتقال برای به‌کارگیری دستگاه‌های موتیفی باستانی به‌عنوان ابزارهای مولد در طراحی معاصر پیشنهاد می‌شود که تأکید ویژه‌ای بر بافت فرهنگی ایران دارد.

چ- اهداف مشخص تحقیق:

اهداف کلی این پژوهش شامل یک هدف اصلی و اهداف فرعی می‌باشد که در زیر به آن‌ها اشاره شده است:

هدف اصلی

طبقه‌بندی نقوش گیاهی هنر هخامنشی و بازآفرینی آن‌ها در طراحی زیورآلات معاصر.

اهداف فرعی

- استخراج نقوش گیاهی از آثار هخامنشی

- تحلیل ساختار بصری و هندسی نقوش
- طراحی نسخه گرافیکی مدرن از نقوش
- کاربرد آن‌ها در طراحی زیورآلات

ح- در صورت داشتن هدف کاربردی، نام بهره‌وران (سازمان‌ها، صنایع و یا گروه ذینفعان) ذکر شود (به عبارت دیگر محل اجرای مطالعه موردی):
ندارد

خ- سؤالات تحقیق:

سوالات این پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

۱. چگونه می‌توان نقوش گیاهی در هنر هخامنشی را از منظر ویژگی‌های فرمال، گیاه‌شناختی و نمادین به صورت نظام‌مند شناسایی، تحلیل و طبقه‌بندی کرد و این طبقه‌بندی را به چه شیوه‌هایی می‌توان به عنوان چارچوبی کاربردی برای طراحی زیورآلات مدرن معاصر عملیاتی ساخت؟
۲. مهمترین نقوش گیاهی در هنر هخامنشی کدامند؟
۳. ساختار بصری و هندسی این نقوش چگونه است؟
۴. چگونه می‌توان این نقوش را به زبان طراحی معاصر تبدیل کرد؟
۵. این نقوش چگونه در طراحی زیورآلات قابل استفاده هستند؟

د- فرضیه‌ها یا مفروضات و محدودیت‌های تحقیق (در صورت وجود):
ندارد

۴- روش تحقیق:

روش کلی این تحقیق به شرح زیر می‌باشد:

۱- توصیفی-تحلیلی کاربردی که شامل:

الف- روش جمع‌آوری داده‌ها:

- مطالعات کتابخانه‌ای
- بررسی آثار تاریخی
- تحلیل بصری نقوش

ب- روش طراحی:

- بازطراحی دیجیتال
- ساده‌سازی فرم
- طراحی زیورآلات

۲- روش اجرای بخش عملی:

۳- استخراج نقوش از آثار تاریخی

۴- بازطراحی وکتور

۵- طبقه‌بندی نقوش

۶- طراحی سیستم گرافیکی

۷- طراحی مجموعه زیورآلات

۸- ساخت نمونه اولیه

همچنین قلمرو این تحقیق به صورت زیر می‌باشد:

قلمرو موضوعی: نقوش گیاهی در هنر هخامنشی

قلمرو مکانی: آثار باقیمانده از دوره هخامنشی

قلمرو زمانی: دوره هخامنشی (۵۵۰ تا ۳۳۰ پیش از میلاد)

الف- شرح کامل روش تحقیق (میدانی، کتابخانه‌ای) و ابزار گردآوری داده‌ها (مشاهده و آزمون، پرسشنامه، مصاحبه، فیش برداری و غیره):

به طور کلی ساختار کلی پژوهش در دو فاز اصلی می‌باشد: نخست، تحلیل تاریخی و آیکونوگرافیک و سپس طبقه‌بندی نقوش گیاهی در هنر هخامنشی؛ دوم، فاز کاربردی که در آن موتیف‌های طبقه‌بندی شده به مفاهیم طراحی و نمونه‌های اولیه برای زیورآلات مدرن معاصر ترجمه می‌شوند. این ساختار دوگانه، دو وجه مسئله پژوهش را بازتاب می‌دهد: از یک‌سو، سازمان درونی تصویرگری گیاهی هخامنشی و از سوی دیگر، ظرفیت آن برای به‌کارگیری در طراحی معاصر.

در فاز نخست، تمرکز بر توصیف نظام‌مند، مقایسه و طبقه‌بندی موتیف‌ها می‌باشد؛ در حالی که در فاز دوم، عمل طراحی همانند ابزاری برای آزمون و عملیاتی کردن نتایج طبقه‌بندی به کار گرفته می‌شود. توالی کلی فعالیت‌ها از مرور ادبیات و شکل دادن بصری آغاز می‌شود، سپس به کدگذاری و استخراج تیپولوژی و از آنجا به توسعه طرح‌ها و تأمل ارزیابانه بر نتایج می‌رسد. این پیکربندی بدین‌منظور طراحی شده است که تصمیم‌های طراحی در فاز دوم به‌طور شفاف به شواهد و مبانی استنتاج شده در فاز نخست قابل‌ارجاع باقی بمانند. بخش کتابخانه‌ای پژوهش شامل مرور جامع و استخراج داده از کتاب‌های دانشگاهی، مقالات علمی داوری شده، گزارش‌های کاوش، کاتالوگ‌های موزه‌ای و مجموعه‌های دیجیتال مرتبط با هنر هخامنشی و نقوش گیاهی است. در این بدنه، منابع بصری مانند نقش برجسته‌ها، جزئیات معماری، مهرها، سکه‌ها و دیگر آثاری که حامل نقوش گیاهی هستند، شناسایی و بر اساس معیارهای مشخص ورود به کورپوس انتخاب می‌شوند. در این انتخاب، اولویت با آثاری است که تصاویر باکیفیت، مستندات معتبر و اطلاعات زمینه‌ای روشن درباره آن‌ها در دسترس باشد. برای هر مورد منتخب، داده‌های بصری و فراداده‌های توصیفی به‌صورت ساختاریافته ثبت می‌شود؛ از جمله محل یا مجموعه، نوع شیء، جنس، تاریخ تقریبی و هرگونه یادداشت آیکونوگرافیک پیشین درباره نقوش گیاهی. حاصل این فرایند، یک کورپوس بصری گزینش شده است که بنیان تجربی برای کدگذاری

و طبقه‌بندی بعدی موتیف‌ها را فراهم می‌کند. در تمام این مرحله، یادداشت‌برداری نظام‌مند و نمایه‌سازی دقیق تصاویر، شفافیت فرایند انتخاب و سهولت ارجاع در مرحله تحلیل را تضمین می‌کند. در صورت امکان، کار کتابخانه‌ای با یک مؤلفه میدانی تکمیل می‌شود که شامل مشاهده مستقیم آثار در موزه‌ها یا در محوطه‌های باستان‌شناختی مرتبط است. در این بخش، تأکید بر مشاهده دقیق نقوش گیاهی در محل است و به جنبه‌هایی توجه می‌شود که ممکن است در بازتولیدهای عکسی کم‌رنگ یا مخدوش شده باشند؛ مانند عمق برجسته‌کاری، وضعیت سطح و نسبت موتیف‌ها با عناصر معماری پیرامونی. رویه‌های مشاهده شامل دیدن ساختاریافته، یادداشت‌برداری توصیفی و، در صورت مجاز بودن، عکاسی و طراحی برای ثبت جزئیات فرم، مقیاس و جای‌گذاری است. همچنین به متغیرهای زمینه‌ای مانند نور، زاویه دید و الگوهای آسیب‌دیدگی یا مرمت که می‌توانند بر خوانایی موتیف‌ها اثر بگذارند، توجه ویژه می‌شود. داده‌های میدانی سپس به صورت نظام‌مند در همان کورپوس مبتنی بر منابع کتابخانه‌ای ادغام می‌شود تا امکان مقایسه و تطبیق مشاهدات از مسیرهای مختلف فراهم گردد. این ترکیب مشاهده غیرمستقیم و مستقیم، برای تقویت اعتبار و غنای مجموعه داده‌های بصری در نظر گرفته شده است.

در فاز کاربردی طراحی، داده‌ها عمدتاً از طریق مستندسازی فرایند طراحی و در صورت پیش‌بینی، از طریق بازخورد نسبت به نمونه‌های زیورآلات تولیدشده گردآوری می‌شود. فعالیت‌های طراحی از ابزارهای آنالوگ و دیجیتال استفاده می‌کند؛ از جمله طراحی آزاد، ترسیم فنی و، در صورت نیاز، طراحی و مدل‌سازی رایانه‌محور. برای هر مفهوم طراحی یا نمونه اولیه، برگه‌های استاندارد طراحی تنظیم می‌شود که در آن‌ها منبع موتیف یا موتیف‌ها از طبقه‌بندی هخامنشی، نوع دگرگونی اعمال‌شده (برای مثال انتزاع، تجزیه یا بازترکیب)، تیپولوژی مورد نظر زیورآلات و مواد و فنون تولید ثبت می‌گردد. تصاویر مراحل میانی و نهایی (عکس یا رندر) در کنار این برگه‌ها بایگانی می‌شود تا سیر تحول هر قطعه به‌طور مستند قابل پیگیری باشد. در صورت بهره‌گیری از ارزیابی متخصصان یا کاربران، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته یا پرسش‌نامه‌های ساختاریافته برای گردآوری داده‌های کیفی درباره جنبه‌هایی چون درک ارتباط فرهنگی، وضوح ارجاع به نقوش هخامنشی و کیفیت‌های زیباشناختی و کارکردی آثار به کار گرفته می‌شود. تمام مستندات مرتبط با طراحی به‌گونه‌ای سازمان می‌یابد که هر نمونه زیورین بتواند به مدخل‌های مشخصی در طبقه‌بندی موتیف‌ها ارجاع یابد و بدین ترتیب، انسجام میان تحلیل تاریخی و آزمون عملی حفظ شود.

به‌طور خلاصه برای انجام این پژوهش مراحل کلی به صورت خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

نقشه راه پژوهش (Research Road Map):

مرحله ۱: تعریف مسئله

- اهمیت هویت بصری ایرانی در طراحی معاصر
- کمبود استفاده اصولی از نقوش گیاهی هخامنشی
- ضرورت طبقه‌بندی علمی نقوش گیاهی هخامنشی

مرحله ۲: گردآوری داده‌ها

از منابعی شامل:

- نقش برجسته‌های تخت جمشید
- آثار موزه ای
- ظروف فلزی سنگی
- نقش‌های معماری

نمونه آثار از:

- Persepolis
- Apadana Palace
- National Museum of Iran

مرحله ۳: استخراج نقوش

شامل:

- ترسیم مجدد (Redrawing)
- وکتورسازی نقوش
- ساده‌سازی گرافیکی

مرحله ۴: طبقه‌بندی نقوش گیاهی

دسته‌بندی براساس:

- ۱- نوع گیاه
- ۲- ساختار هندسی
- ۳- تکرار و ریتم
- ۴- ترکیب‌بندی

مثلا:

- نیلوفر آبی
- درخت زندگی
- برگ نخل
- غنچه و گل‌های تزئینی

مرحله ۵: تحلیل بصری

تحلیل مواردی مثل:

- تقارن
- ریتم

- هندسه
- تناسبات
- نظام تکرار

مرحله ۶: بازآفرینی گرافیکی

تبدیل نقوش به:

- فرم‌های مینیمال
- الگوهای مدولار
- ساختار مناسب زیورآلات

مرحله ۷: طراحی کاربردی

طراحی مجموعه‌ای از:

- گردنبند
- گوشواره
- انگشتر
- دستبند

مرحله ۸: ارزیابی

ارزیابی شامل:

- بررسی زیباشناسی
- امکان تولید
- حفظ هویت تاریخی

مرحله ۹: مرحله نهایی:

طراحی بانک نقوش هخامنشی

ایجاد یک کتابچه گرافیکی (Motif Library) شامل:

- نقوش وکتور شده
- دسته‌بندی علمی
- کاربردهای طراحی

ب- تعریف عملیاتی و سنجش متغیرهای تحقیق یا تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی و تخصصی:

پ- مدل نظری تحقیق (در صورت وجود):

ت - جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه (در صورت وجود و امکان):

در فاز تاریخی و بصری، مفهوم «جامعه» به مجموعه تمامی نقوش گیاهی‌ای اطلاق می‌شود که با استدلالی معقول، قابل‌انتساب به هنر هخامنشی در محدوده‌های زمانی و مکانی تعریف شده برای پژوهش هستند. این جامعه شامل نقوشی است که بر نقش‌برجسته‌ها، تزیینات معماری، آثار فلزکاری و سایر اشیای واجد معیارهای ورود به کورپوس مشاهده می‌شود. با توجه به محدودیت‌های عملی مرتبط با دسترسی، مستندسازی و زمان، پژوهش به‌جای سرشماری کامل، از راهبرد نمونه‌گیری هدفمند استفاده می‌کند. در این راهبرد، محوطه‌ها و مجموعه‌ها به‌گونه‌ای انتخاب می‌شوند که بیشترین تنوع و نمایندگی را برای نقوش گیاهی فراهم کنند و به مراکز اصلی امپراتوری و مجموعه‌های بزرگ موزه‌ای توجه ویژه می‌شود.

ث - روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها:

تحلیل موتیف‌ها از طریق فرایند ساختاریافته کدگذاری و طبقه‌بندی بر هر رخداد موتیف گیاهی که در مجموعه بصری شناسایی شده است انجام می‌شود. در گام نخست، تصاویر بررسی می‌شود تا موتیف‌های منفرد از زمینه جدا شده و برای هر موتیف، شناسه‌ای یکتا تعریف گردد که آن را به شیء یا بستر معماری مربوط پیوند دهد. سپس برای هر موتیف شناسایی شده، مقادیر متغیرهای از پیش تعریف شده - شامل متغیرهای مورفولوژیک، گیاه‌شناختی، ترکیبی و نمادین - با استفاده از برگه‌های کدگذاری یا پایگاه داده دیجیتال ثبت می‌شود. داده‌های کدگذاری شده، هم به‌صورت کیفی و هم به‌صورت کمی بررسی می‌شوند: در سطح کیفی، برای شناسایی پیکربندی‌های تکرار شونده، موارد استثنایی و الگوهای هم‌بستگی؛ و در سطح کمی، برای تعیین فراوانی نسبی و توزیع تیپ‌های موتیف، نمونه‌های گیاه‌شناختی، نقش‌های ترکیبی و دسته‌های معنایی. از طریق مقایسه‌های تکرار شونده، تیپولوژی‌های اولیه پالایش می‌شوند تا به طبقه‌بندی نسبتاً باثباتی منتهی شود که موتیف‌ها را با معیارهای روشن در قالب تیپ‌ها و زیرتیپ‌ها سامان می‌دهد. برای نمایش این روابط، از ابزارهای بصری مانند ماتریس‌ها، لوحه‌های تیپولوژیک یا نمودارهای شماتیک استفاده می‌شود تا در فاز طراحی به‌سادگی قابل استفاده باشند. تحلیل دستاوردهای طراحی، بر رابطه میان طبقه‌بندی تاریخی و نمونه‌های زیورآلاتی متمرکز است که در چارچوب پژوهش خلق شده‌اند. هر طرح از منظر پیوند صریح آن با یک یا چند موتیف طبقه‌بندی شده، نوع دگرگونی اعمال شده، انتخاب مواد و فنون تولید، و نحوه حفظ، تغییر یا باز ترکیب محتوای نمادین بررسی می‌شود. این تحلیل به‌صورت نظام‌مند مستندسازی می‌گردد تا تصمیم‌های طراحی در میان نمونه‌ها قابل مقایسه باشد و بتوان آن‌ها را دوباره به ساختار طبقه‌بندی موتیف‌ها ارجاع داد. در صورتی که بازخورد کیفی از متخصصان یا کاربران گردآوری شود، متن مصاحبه‌ها یا پاسخ‌های مکتوب با روش تحلیل مضمون بررسی خواهد شد تا ارزیابی‌ها، دغدغه‌ها و پیشنهادها تکرار شونده درباره تناسب فرهنگی، موفقیت زیباشناختی و وضوح ارجاع به تصویرگری گیاهی هخامنشی شناسایی شود. مجموعه این مراحل تحلیلی، مبنایی برای نتیجه‌گیری درباره کارآمدی طبقه‌بندی به‌عنوان ابزار طراحی و تدوین رهنمودهایی درباره چگونگی استفاده مسئولانه و خلاق از نقوش گیاهی هخامنشی در زیورآلات مدرن معاصر فراهم می‌کند.

- کلید واژه فارسی: نقوش گیاهی هخامنشی، طبقه‌بندی طراحی محور، زیورآلات معاصر
- کلید واژه انگلیسی:

Achaemenid plant motifs, Classification, graphic's recreation, contemporary jewelry design

۵ - منابع و مآخذ:

منابع انگلیسی

Caneva, G., Lazzara, A., & Hosseini, Z. (۲۰۲۳). Plants as symbols of power in the Achaemenid iconography of ancient Persian monuments. *Plants*, 12(۲۳), Article ۳۹۹۱. <https://doi.org/10.3390/plants12233991>

Mohamad Ba'ai, N., Aris, A., Khairi, H., & Hum, Y. D. (۲۰۲۲). Malay traditional motifs character in jewellery design. *Asian Journal of Environment-Behaviour Studies*, 7(۲۳), ۱۵-۳۰. <https://doi.org/10.21834/aje-bs.v7i23.413>

منابع فارسی

درویشی، ن.، و نریمانی، س. (۲۰۲۲). بررسی تطبیقی نقش و نگارهای گل لاله و گل انار در کاشی کاری ایران و عثمانی. هنر و تمدن شرق، ۱۰ (۳۸)، ۲۳-۳۰. <https://doi.org/10.22034/jaco.2022.329920.123423> -۲۸.

حیدرنتاج، و.، و مقصودی، م. (۲۰۱۹). مقایسه تطبیقی مضامین مشترک گیاهان مقدس در نقش مایه‌های گیاهی معماری پیش از اسلام ایران و آرایه‌های معماری دوران اسلامی (با تأکید بر دوره امویان و عباسیان). باغ نظر، ۱۶ (۷۱)، ۳۵-۸۶. <https://doi.org/10.22034/bagh.2019.8687235> -۵۲.

منتظری‌هدشی، م.، سودایی، ب.، علیزاده، ح.، و درخشی، ح. (۲۰۲۳). شمایل‌نگاری نقوش گیاهی در هنر ایران باستان بر اساس نقوش مهرها و مسکوکات. *باستان‌شناسی ایران*، ۱۳ (۱)، ۴۶-۶۱. لینک یافت شد؛ DOI یافت نشد : <https://sanad.iau.ir/fa/Journal/aoi/DownloadFile/1019439>

شاطری، م.، و احمدی، ط. (۲۰۲۳). بررسی و نمادشناسی نقوش گیاهی سکه‌های ایران از دوره ایلخانی تا قاجار. پژوهش‌های باستان‌شناسی ایران، ۱۳ (۳۷)، ۲۸۵-۳۱۱. <https://doi.org/10.22084/nb.2023.24083.2324>

۶- زمان بندی انجام تحقیق:

الف- تاریخ شروع:..... ب- مدت زمان انجام تحقیق:..... پ-تاریخ اتمام:.....

تذکر: لازم است کلیه فعالیتها و مراحل اجرایی تحقیق (شامل زمان ارائه گزارشات دوره‌ای) و مدت زمان مورد نیاز برای هر یک، به تفکیک پیش‌بینی و در جدول مربوطه درج گردیده و در هنگام انجام عملی تحقیق، حتی‌الامکان رعایت گردد.

پیش‌بینی زمانبندی فعالیت‌ها و مراحل اجرایی تحقیق و ارائه گزارش پیشرفت کار

زمان اجرا به ماه												زمان کل (ماه)	شرح فعالیت	ردیف			
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱						
																	۱
																	۲
																	۳
																	۴
																	۵
																	۶
																	۷
																	۸
																	۹
																	۱۰
																	۱۱
																	۱۲

توجه: ۱- زمان و نوع فعالیت‌های اجرایی پایان‌نامه، حتی‌الامکان باید با مندرجات جدول منطبق باشد.

۲- حداقل زمان قابل قبول برای پیش‌بینی مراحل مطالعاتی و اجرایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد ۶ ماه و حداکثر ۱۲ ماه می‌باشد.

۷- استفاده از امکانات آزمایشگاهی واحد:

- آیا برای انجام تحقیقات نیاز به استفاده از امکانات آزمایشگاهی واحد می‌باشد؟ بلی خیر
در صورت نیاز به امکانات آزمایشگاهی لازم است نوع آزمایشگاه، تجهیزات، مواد و وسایل مورد نیاز در این قسمت مشخص گردد.

نوع آزمایشگاه	تجهیزات مورد نیاز	مواد و وسایل	مقدار مورد نیاز

- آیا برای انجام تحقیقات نیاز به حمایت سایر مراکز خارج از واحد می‌باشد؟

بلی خیر

در صورت نیاز نام مراکز و نحوه حمایت (مالی، امکانات و تجهیزات و ...) مشخص گردد.

امضاء مدیر گروه تخصصی:

امضاء استاد راهنما:

با توجه به اینکه پژوهش‌های انجام شده در حیطه زیست پزشکی به منظور رعایت و بکارگیری اصول و موازین اخلاقی در پژوهش‌های انسانی و حیوانی، حفظ حقوق پژوهشگران و آزمودنی‌ها در بررسی‌های انجام شده و انتشار نتایج، چاپ مقالات در تعدادی از مجلات داخلی و خارجی و همچنین اخذ حمایت‌های تشویقی از برخی نهادها نیاز به اخذ کد اخلاق دارند. برخی از موضوعات نیازمند به اخذ کد اخلاق عبارتند از:

۱- موضوعات مشتمل بر آزمودنی انسان

- * موضوعات مرتبط با بررسی‌های مستقیم یا غیر مستقیم فیزیولوژیکی بر روی انسان‌ها (بررسی اثرات داروهای مختلف، کارآزمایی‌های بالینی)، مکمل‌های غذایی و فعالیت‌های ورزشی بر روی انسان)
- * موضوعات مرتبط با بررسی اعضا و نمونه‌های جدا شده از انسان (پژوهش در مورد گامت و رویان، ژنتیک پزشکی، سلول‌های بنیادی و اخذ نمونه‌های خون، سلول، مایع مغزی نخاعی و اسپرم)
- * موضوعات مرتبط با بررسی‌های مستقیم یا غیر مستقیم روانی و ذهنی بر روی انسان‌ها (مداخلات آموزشی، مطالعات رفتاری، سبک زندگی، عملکردی و مدیریتی)
- * موضوعات مرتبط با در معرض خطر قرار گرفتن انسان‌ها و محیط زیست آنها مانند کار بر روی بیماری‌های عفونی، مواد سرطان‌زا و ترکیبات زیان‌آور.
- * موضوعات مرتبط با مطالعه بر روی گروه‌های آسیب‌پذیر (مانند بررسی‌های انجام شده روی بیماران اسکیزوفرنی، سندرم داون و ...)

۲- موضوعات مشتمل بر آزمودنی حیوان

- * این موضوعات شامل استفاده از هر نوع و هر تعداد حیوان آزمایشگاهی برای تمامی بررسی‌های مستقیم و غیر مستقیم، اخذ نمونه‌های مختلف، استفاده از مواد زیان‌آور برای پژوهشگر و آسیب‌های محیط زیستی ناشی از پژوهش می‌باشد.
- لذا خواهشمند است با در نظر گرفتن مطالب فوق، مجریان محترم در روند اخذ کد اخلاق قرار گیرند. لطفاً در نظر داشته باشید:

- * در صورت نیاز به اخذ کد اخلاق، بلافاصله بعد از تصویب پروپوزال و قبل از شروع کار عملی مدارک مورد نیاز به یکی از کمیته‌های اخلاق تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارجاع شود.
- * عطف به نامه شماره ۷۰۰/۵۰۱۴/د مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۳ دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی، کد اخلاق برای پژوهش‌های در حال انجام، پایان یافته و یا مقالات آماده چاپ به هیچ عنوان صادر نمی‌شود.

ملاحظات اخلاقی پژوهش :

۲-۱۴) ملاحظات اخلاقی (چنانچه رعایت هر مورد از ملاحظات اخلاقی در انجام پژوهش و فرآیند جمع آوری داده ها ضروری است ذکر شود):

اینجانب تعهد می کنم تمام ملاحظات اخلاقی مربوط به این پژوهش شامل موارد عمومی (عدم رونویسی از پژوهش های انجام شده، محرمانه نگه داشتن اطلاعات فردی شرکت کنندگان در پژوهش، ارجاع دهی مناسب به منابع مورد استفاده و کسب رضایت شرکت کنندگان چه در حین انجام مطالعه و چه در زمان انصراف از همکاری در پژوهش و عدم تحمیل هزینه بابت همکاری و مشارکت در پژوهش) و موارد اختصاصی (بسته به نوع پژوهش توسط دانشجو و استاد راهنما تعیین می شود) را رعایت نمایم.

امضای استاد راهنما

امضای دانشجو

فرم اعلام تعارض منافع مجری و همکاران طرحنامه (پروپوزال)

یکی از علل مخدوش شدن حقوق آزمودنی در پژوهش، بروز تعارض منافع است؛ ماده ۱ تا ۳ از فصل تعارض منافع "راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی" به شرح ذیل می باشد:

ماده ۱) تعارض منافع عبارت است از وجود هرگونه منفعت مالی و غیر مالی که احتمال دارد نویسنده، داور یا سردبیر را در اظهار صادقانه‌ی نظر خود تحت تأثیر قرار دهد. وجود تعارض منافع به خودی خود ایرادی اخلاقی برای یک دستنویسته محسوب نمی‌شود.

ماده ۲) نویسنده(گان) یک دستنویسته باید هرگونه تعارض منافع خود را که از نگاه مخاطبین پوشیده‌است، در متن یا ذیل دستنویسته به‌طور شفاف اعلام نمایند.

تبصره: قرارداد میان پژوهشگر(ان) و حامی مالی پژوهش نباید متضمن منع اعلام هرگونه تعارض منافع در دستنویسته حاصله باشد.

ماده ۳) نویسندگان باید منابع تأمین هزینه‌های پژوهش و نگارش مقاله را به‌طور شفاف معرفی نمایند.

با توجه به موارد مندرج در راهنما، ما مجریان این طرحنامه (پروپوزال) ضمن تعهد به آگاهی و رعایت کلیه "راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی" هرگونه تعارض منافع در پژوهش با عنوان:

.....

.....

را به شرح ذیل اعلام می نمایم:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت در طرحنامه	وضعیت تعارض منافع	امضاء
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

مثال وضعیت تعارض منافع:

- ۱- اینجانب هیچگونه تعارض منافی ندارم.
- ۲- اینجانب عضو هیات مدیره بیمارستان محل جمع آوری نمونه‌ها هستم/ بوده‌ام
- ۳- اینجانب از سال ... تا ... با شرکت سازنده داروی ... به صورت ... همکاری دارم/داشته‌ام.

توجه

امضاء استاد راهنما و مدیر گروه در این بخش، به منزله تایید علمی و حقوقی پروپوزال می‌باشد. لذا پس از بررسی کامل علمی، این بخش امضاء و تایید گردد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما:

امضاء

تاریخ

نام و نام خانوادگی مدیر گروه تخصصی:

امضاء

تاریخ